

Küresel risk iştahı dalgalı bir seyir izliyor

Küresel finansal piyasalarda riskli varlıklar Cuma gününü zayıf tamamladı. ABD'de Ekim ayı perakende satışları ve sanayi üretimi verileri karışık bir tablo çizerken, ABD Merkez Bankası'nın (Fed) New York şubesi tarafından açıklanan imalat sanayi aktivite endeksi Kasım'da beklentilerin üzerinde geldi. Boston Fed Başkanı Susan Collins Aralık ayında faiz indirimini masada olduğunu, ancak kesin olmadığını ve toplantıya kadar açıklanacak verilere bağlı karar alınacağını söyledi. Riskli varlıklar Cuma gününü ABD'de ekonomi politikalarına dair belirsizliklerin artabileceği endişeleri ve jeopolitik belirsizliklerle zayıf bir şekilde tamamladı. ABD 10 yıllık tahvilinin faizi %4,44'te yataya yakın kalırken, Almanya 10 yıllık tahvil faizi 1 baz puan artışla %2,35'e çıktı. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksinde %0,1 artış olsa da MSCI dünya geneli hisse senedi endeksi %1,1 geriledi. Dolar endeksi yataya yakın kapanırken, gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,1 değer kaybetti. Brent tipi ham petrolün varil fiyatı %2,1, Avrupa için referans doğal gaz fiyatı %1,3 geriledi. Altının ons fiyatı %0,1 düşer kaydederken, Bitcoin %4,0 yükseldi.

Yurtiçi finansal varlıklar küresel eğilimlerle uyumlu bir seyir izledi. TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi'nde yakın dönem enflasyon beklentileri hafif yükselirken, Ekim ayı bütçe açığı nakit gerçekleştirmelerin üzerinde geldi. Borsa İstanbul gösterge 100 ve 30 endeksleri günü sırasıyla %0,3 ve %0,6 düşüşle tamamladı. TL ise dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,2 değer kaybetti. Ülke risk primi hafif yükselirken, TL cinsi tahvil faizlerinde gerileme yaşandı.

Yeni günde küresel piyasalarda bir miktar toparlanma gözleniyor. Asya'da bu sabah makroekonomik veri akışı sakinken, Japonya Merkez Bankası (BoJ) Başkanı Kazuo Ueda, ABD ekonomisi ve enflasyon ve büyüme görünümünü etkileyen tüm riskleri

Günlük Değişimler

Dolar/TL	34.44 ▲ 0.3%	BİST 100	9,390 ▼ -0.3%
TR 2Y	42.67 ▼ -8 bp	TR 10Y	29.99 ▼ -6 bp
DXY	106.7 ▲ 0.0%	MSCI Dünya	3,711 ▼ -1.1%
Altın (ons, \$)	2,563 ▼ -0.1%	ABD 10Y	4.44 ▲ 0 bp
Brent (varil, \$)	71.0 ▼ -2.1%	TTF (MWh, €)	45.8 ▼ -1.3%
Bitcoin (\$)	91,740 ▲ 4.0%	Karbon (ton, €)	68.0 ▼ -0.4%

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	0.3%
Dolar/Japon Yeni	0.3%
Euro/Dolar	0.0%
Dolar Endeksi	0.0%
Dolar/Brezilya Reali	0.0%
JP Morgan GOÜ Endeksi	-0.1%
İngiliz Sterlini/Dolar	-0.2%
Dolar/Meksika Pesosu	-0.3%
Dolar/Güney Afrika Randı	-0.5%

MSCI Endeksleri (Dolarbazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	-0.8%
MSCI Asya Pasifik	0.2%
MSCI GOÜ	0.1%
MSCI Latin Amerika	-0.6%
MSCI Avrupa	-0.8%
MSCI Dünya	-1.1%
MSCI Kuzey Amerika	-1.3%
MSCI GOÜ Avrupa	-1.7%

Günün Önemli Veri ve Gelişmeleri

Ülke	Veri / Gelişme	Dönem	Piy. Beklentisi	Önceki
Türkiye	Konut Fiyatları (aylık değişim)	Ekim		%1,0

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

dikkatle izlemesi gerektiğini söylerken, verilerin beklentileri dahilinde gelirse faiz artırmaya devam edebileceklerini yineledi. Bugünün küresel makroekonomik takviminde önemli bir veri bulunmazken, Çin borsasında ve ABD vadeli lerinde Cuma günü düşüşlerin ardından gelen toparlanma dikkat çekiyor. Yurt içinde ise Ekim ayı konut fiyatları açıklanacak.

ABD’de Ekim ayı perakende satış ve sanayi üretimi karışık bir tablo çizdi. Toplam perakende satışlar Ekim’de bir önceki aya göre %0,1 ile %0,3 olan tahminlerin altında artarken, perakende satış kontrol grupta yine aynı oranda artış öngörülerinin aksine %0,1 düşüş yaşandı. Ancak tahminlerden sapma Eylül ayı verilerinin yukarı yönlü revizyonundan kaynaklandı. Aynı ayda sanayi üretimi %0,3 ile beklentilerle uyumlu şekilde gerilerken, Eylül verisi aşağı yönlü güncellendi. New York Fed imalat sanayi aktivite endeksi Ekim ayındaki -11,9’dan Kasım’da 31,2’ye yükselerek 0,0 olan tahminleri aştı.

TCMB Piyasa Katılımcıları Anketi sonuçlarını yayımladı. Bir önceki ankette %44,11 olan yıl sonu beklentisi %44,81’e çıkarken, 12 ay sonrası için beklenti %27,44’ten %27,20’ye indi. Anket katılımcılarının 24 ay sonrası için beklenti ise %18,08’den %18,33’e yükseldi. Bununla birlikte, ankette cari yıl sonu dolar/TL kuru beklentisi 36,63’ten 35,72’ye inse de 12 ay sonrası için tahmin 42,75 ile hemen hemen sabit kaldı.

Merkezi yönetim bütçesi Ekim’de nakit bazlı sonuçlardan gelirlerin belirgin sapsmasıyla daha zayıf bir performans sergiledi. Ekim’de yıllık bazda gelirler %62,4 artışla 769,2 milyar TL oldu. Vergi gelirleri yavaşlarken, vergi dışı gelirlerdeki hızlanma toplam gelir artışındaki ivme kaybını sınırladı. Yıllık bazda faiz dışı giderler %63,1 ile sınırlı artsa da faiz giderlerindeki artış %103,9’u buldu. Böylece toplam giderler %67,9 artışla 955,5 milyar TL olarak gerçekleşti. Faiz giderleri Ekim’de güçlü artışını korurken, faiz dışı kalemlerdeki hızlanma cari transferler ve borç verme kaynaklı yaşandı. Ekim’de toplam bütçe açığı 180,3 milyar TL ile nakit bazlı sonucun iki katından da fazla gerçekleşti. Faiz dışı dengede ise nakit bazlı gerçekleşmedeki 26,7 milyar TL’lik fazlanın aksine 50,1 milyar TL açık oluştu. Böylece hem toplam denge hem de faiz dışı denge geçen yılın aynı ayına göre zayıflayan bir performans kaydetmiş oldu. Ekim sonuçlarıyla birlikte ilk on ayda yıllık bazda bütçe gelirleri %75,1, harcamalar %79,4 oranında artışlar kaydetti. Toplam bütçe açığı 2023’ün aynı dönemindeki 608,1 milyar TL’den 2024’ün aynı döneminde 1 trilyon 260,3 milyar TL’ye çıktı. 2023’ün söz konusu döneminde 70,4 milyar TL olan faiz dışı açık ise 211,4 milyar TL’ye yükseldi.

Şirket ve Sektör Haberleri

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), 2025 yılı son kaynak tedarik tarifesinde değişikliğe gitti. Resmi Gazete’de yayımlanan değişikliğe göre, 1 Şubat 2025 tarihinden itibaren son kaynak tüketici gruplarını belirleyen tüketim miktarı, mesken tüketici grubu kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler ile birlikte mesken olarak kullanılan müstakil binalar, apartmanlar ve apartmanlar içindeki bağımsız bölümler, konut kooperatifleri ve konut siteleri ile bu yerlerin ayrı sayaç ile ölçümleri yapılan kalorifer, asansör, hidrofor, merdiven otomatığı, kapıcı dairesi ve benzeri ortak kullanım yerlerine yönelik yıllık 5 bin kilovatsaat (kWh) olarak uygulanacaktır. Aynı şekilde, bu tüketim miktarı mesken tüketici grubu kapsamında yer alan T.C. İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından kurulan geçici barınma merkezleri, köy tüzel kişiliğine ait içme suyu temini ve dağıtım amaçlı kullanılan tesisler ile diğer tüketiciler ve tarımsal faaliyetler tüketici grubu için yıllık 100 milyon kWh ve kalan tüketici grupları için yıllık 15 bin kWh olarak belirlendi.

Şirket ve Sektör Haberleri

2023 yılı Ulusal Enerji Denge Tablosu yayımlandı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı (ETKB) tarafından yayımlanan tabloya göre 2023 yılında toplam birincil enerji arzı 2022 yılına göre %0,4 artarak 158,4 milyon ton eşdeğer petrol (tep) olarak gerçekleşirken, birincil enerji arzındaki yerlilik oranı %31 oldu. Yenilenebilir enerji arzı 2022 yılına göre %5,9 artarak 28,7 milyon tep seviyesine ulaşırken, arzı en çok artan yenilenebilir kaynak %19,3 ile güneş oldu. Sektörlerin nihai enerji tüketimine bakıldığında ise sanayi sektörü %30,3 ile en yüksek paya sahipken, onu %27,4 ile ulaştırma ve %21,8 ile konut takip ediyor.

29. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nda (COP29) ilk hafta geride kaldı. 15 Kasım Cuma "Enerji / Barış, Yardım ve İyileşme" tematik günüyüdü. Azerbaycan bu kapsamda Mısır, İtalya, Almanya, Uganda, Birleşik Arap Emirlikleri ve Birleşik Krallık ile birlikte "Barış, Yardım ve İyileşme İçin İklim Eylemine İlişkin Bakü Çağrısı"nı başlattı. Ülkeler iklim kaynaklı savaşların önüne geçecek ve savunmasız ülkelere desteği arttıracak stratejileri geliştirmeyi amaçlıyor.

Konferansın beşinci gününde Birleşmiş Milletler (BM) Adaptasyon Fonu bir bağış toplama etkinliği düzenlendi ama toplanan 61 milyonluk tutar, henüz hedeflenen 300 milyonun aşağısında kalıyor.

Konferansın ilk gününde karbon piyasalarına ilişkin kaydedilen gelişmelerin ardından bu cephede tartışmalar sürüyor. Bu alanda müzakerecilerin ayrıştığı ana mesele bu piyasaların ne kadar denetime tabi tutulması gerektiği olarak öne çıkıyor.

Toplantının beşinci günü iklim uzmanları, bilim insanları ve eski BM başkanları tarafından yayımlanan mektup petrol ve doğal gaz üreten ülkelerin COP başkanlığı rolünü üstlenmemesi gerektiğini savunuyordu. Bu çağrı, Cuma günü konuşma yapan eski ABD Başkan Yardımcısı Al Gore tarafından da yinelenildi; Al Gore COP sürecinin bir reforma ihtiyacı olduğunu savundu.

"Bilim, Teknoloji ve Yenilik / Dijitalleşme" gününde konuşan BM İklim Şefi Simon Stiell bu hafta gerçekleşecek G20 toplantısında iklim krizinin birinci öncelik olması gerektiğini hatırlattı, iklim finansmanı konusunda ilerleme kaydedilmesi gerektiğini not düştü.

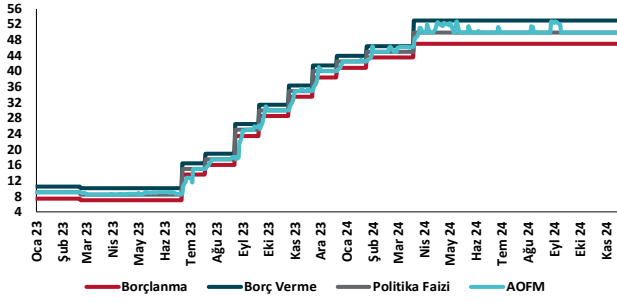
Finansmana ek olarak müzakereciler toplumsal cinsiyet alanında da bir anlaşmaya varmak için çabalyorlar fakat toplantıların ilk haftası itibarıyla bu cephede de önemli bir ilerleme kaydedilebilmiş değil. COP20'de Başlatılan Lima Toplumsal Cinsiyet Çalışma Programı kapsamında bu sene Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı'nın güncellenmesi gerekiyor. Bu kapsamda iklim müzakerelerinde toplumsal cinsiyet dengesinin sağlanması ve iklim eyleminde toplumsal cinsiyetin daha etkili bir biçimde gözetilmesi hedefleniyor. Ama uzun ve zorlu müzakereler henüz burada bir ilerleme sağlayamadı.

Elektriğe erişimi olmayan kişi sayısı 2023 yılında 2022'ye göre 10 milyondan fazla azalarak 750 milyonun altına düştü. Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) çalışması 2024 yılının ilk aylarına ait veriler elektriğe erişimi olmayan kişi sayısının bu yıl da benzer miktarda azalacağını belirtirken, küresel ilerlemelerin 2020 öncesi seviyelerin altında kaldığını vurguluyor. Elektriğe erişimi olan kişi sayısının artmasında Hindistan, Endonezya gibi gelişmekte olan Asya ülkeleri ile Latin Amerika rol oynarken, en ciddi fark Sahra Altı Afrika'da gözlemleniyor. Bu bölgede şebeke bağlantılarındaki hızlanma, güneş enerji ev sistemlerinin büyümesi ve mini şebekelerin geliştirilmesi ile gelişmeler gözlemlense de 2023 yılında bölgedeki 600 milyon kişi hala elektriğe erişebilmiş değil. IEA ülkelerin 2030 yılına kadar elektrik erişimine ulaşmak için gereken seviyelerin altında ilerlediğini vurgularken, enerji erişimi çabalarının ilerlemesi için finansmanın ön plana çıkması gerektiğini belirtiyor.

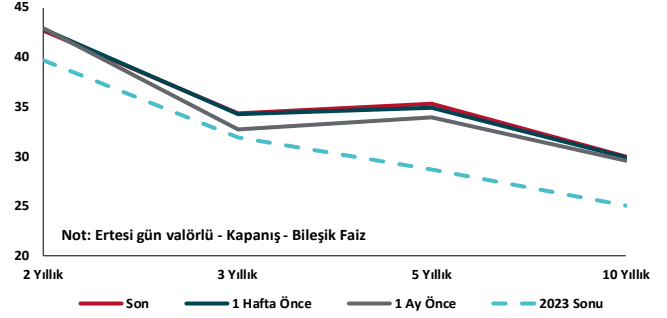
Kalkınma Gündemi

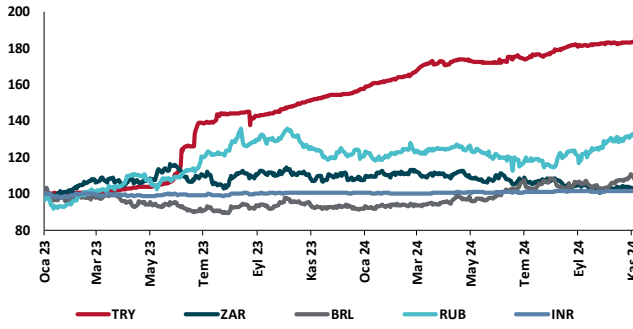
TCMB Faiz Koridoru

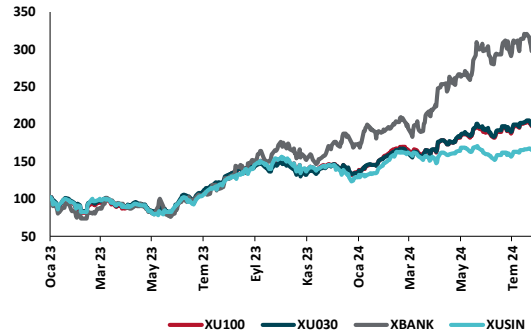
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

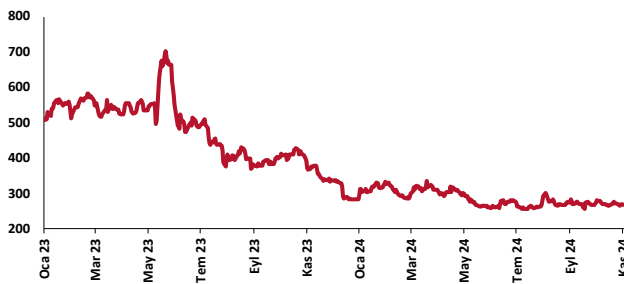
USD/GOÜ Para Birimleri (30/12/2022=100)

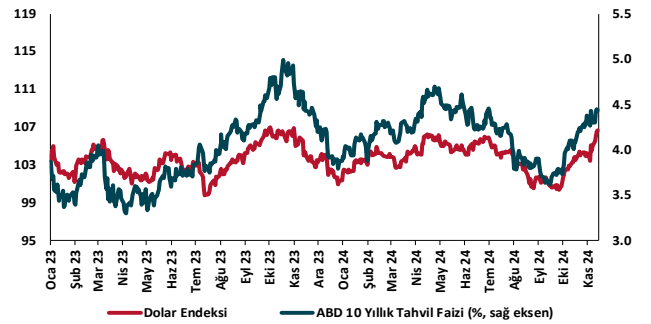
Ulusal Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

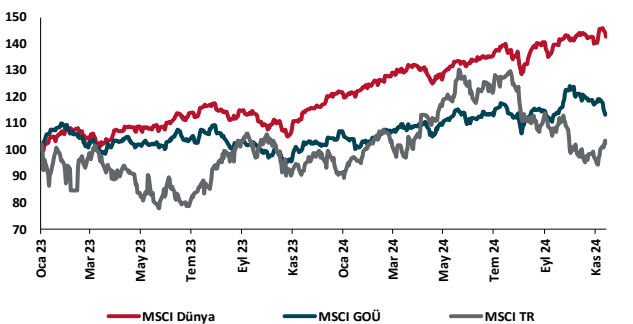
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

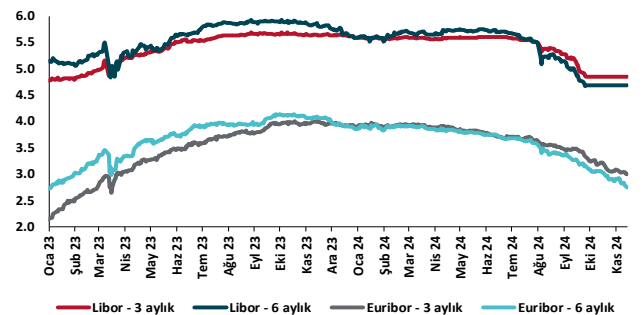
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

Küresel Gösterge Faizler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.